

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E**

cu privire la admiterea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Căpriță Igor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

împotriva deciziei din 6 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-214/24)
NR. PIGD (2-22029556-01-3ra-01032024)

Instanța de apel nu a furnizat o motivare adecvată și clară cu privire la momentul de când urmează a fi achitată pensia recalculată

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – I. Barbacaru
Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

27 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 28 februarie 2022, Igor Căpriță, a depus acțiune în instanța de contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind anularea deciziei nr. 14/2021/41095 din 14.12.2021 și nr.C-85/22 din 27.01.2022 cu privire la cererea prealabilă, cu obligarea modificării mărimii pensiei și stabilirea pensiei în cuantum de 71 % din suma soldei, începând cu 09.04.2010, precum și obligarea efectuării achitării diferenței pensiei modificate în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu 09.04.2010.

2. În motivare, a invocat că a activat în cadrul organelor afacerilor interne, în perioada 25.01.1992 – 09.04.2010. În temeiul ordinului nr.28ef din 09.04.2010, serviciul în Poliție precum și contractul individual de muncă au încetat, cu dreptul de a primi pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne.

3. Reclamantul a indicat că, la eliberare din serviciu a fost calculată vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei, care a constituit - 20 ani 02 luni 25 zile și a fost stabilită pensia în mărime de 50 % din suma soldei.

4. La calcularea vechimii în muncă, la eliberare din serviciu nu a fost luată în considerare perioada de activitate în Izolatorul de detenție provizorie or, conform pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

5. Reclamantul a reiterat că, conform certificatului nr.620 eliberat de Inspectoratul de Poliție Bălți, Igor Căpriță, a activat în cadrul Izolatorului de detenție provizorie în următoarea perioadă: 25.01.1992 - 24.09.1993 - polițist pază și escortă al izolatorului de detenție provizorie al secției de poliție a Comitetului

executiv orășenesc Bălți; 01.11.1993 - 01.08.1994 - polițist pază și escortă al izolatorului de detenție provizorie al secției de poliție a Comitetului executiv orășenesc Bălți; 01.08.1994 - 01.06.1999 - polițist al serviciului escortă al secției serviciului administrativ al COP Bălți; 01.06.1999 - 18.07.2002 - ajutor al inspectorului de serviciu al secției serviciului administrative al comisariatului de poliție mun. Bălți al IPJ Bălți.

6. În acest context, consideră reclamantul că, reieșind din activitatea desfășurată în cadrul izolatorului de detenție provizorie, care presupunea paza și escortarea persoanelor deținute, precum și cele condamnate, urma să beneficieze de unele avantaje și anume calcularea a unei luni de serviciu ca două luni vechime în muncă, în temeiul hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 și Legii nr. 1036 din 17 decembrie 1996.

7. La 20 martie 2018, Ministerul Afacerilor Interne a emis ordinul nr.96 cu privire la recunoașterea înlesnirilor două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoare de detenție provizorie, în temeiul căruia s-a emis certificatul nr.34/47-12530 de către Inspectoratul de Poliție Sângerei, prin care s-a confirmat că, vechimea în muncă a lui Căpriță Igor, în data de 09.04.2010 a constituit 27 ani 05 luni și 07 zile pentru a-l prezenta la CNAS.

8. Ca urmare, s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Sângerei, cu cerere privind modificarea pensiei în temeiul vechimii în muncă cu avantaje, cu achitarea diferenței pensiei pentru perioada anterioară.

9. Conform deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Sângerei din 14.12.2021, cererea a fost respinsă, deoarece perioadele de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 și temei de stabilire a pensiei nu este, fiindcă ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20.03.2018, depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

10. La 12.01.2022, a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale cerere prealabilă prin care și-a exprimat dezacordul cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Sângerei și a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Sângerei din 14.12.2021, cu modificarea cuantumului pensiei de la 50 % la 71 % din suma soldei, începând cu 09.04.2010 și achitarea diferenței pensiei modificate în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu 09.04.2010.

11. La 28.01.2022, a recepționat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.C-85/22 din 27.01.2022, cu privire la cererea prealabilă, prin care i s-a comunicat că temei pentru anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Sângerei, nu este.

12. Reclamantul consideră, că decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Sângerei nr.14/2021/41095 din 14.12.2021 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.C-85/22 din 27.01.2022, sunt ilegale, ce contravine circumstanțelor de

fapt și de drept, art. 1, art.13 lit. a) al Legii nr. 1544 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. În perioada 01.07.2015 - 01.07.2016 stagiul necesar era de 22 ani 06 luni.

13. Reclamantul a susținut că, organul cu atribuții de stabilire și calculare a pensiei, care în data de 09.04.2010 era Ministerul Afacerilor Interne, în mod eronat a stabilit că pensia urmează a fi calculată în mărime de 50 % din cuantumul soldei.

14. Reieșind din considerentul că în data de 09.04.2010, stagiul necesar pentru stabilirea pensiei era de 20 ani, iar de facto în data depunerii cererii de pensionare, Igor Căpriță, avea o vechime totală în serviciu de 27 ani 05 luni, susține reclamantul că, Ministerul Afacerilor Interne (în competența căruia la acel moment era stabilirea pensiei colaboratorilor organelor afacerilor interne), urma să calculeze și să stabilească pensia în proporție de 71 % din cuantumul soldei.

15. Conform art.54 din Legea nr. 1544 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

16. Refuzul Casei Naționale de a recalcula mărimea pensiei, prin prisma practicii Curții Europene a Drepturilor Omului și a legislației naționale se echivalează cu discriminare, certificatul nr. 34/47-12530, eliberat de IP Sângerei, a fost transmis către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Sângerei, concomitent cu depunerea cererii de modificare a pensiei.

17. Reclamantul a solicitat anularea deciziei nr. 14/2021/41095 din 14.12.2021 și nr.C-85/22 din 27.01.2022 cu privire la cererea prealabilă, cu obligarea modificării mărimii pensiei și stabilirea pensiei în cuantum de 71 % din suma soldei, începând cu 09.04.2010, precum și obligarea efectuării achitării diferenței pensiei modificate în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu 09.04.2010.

18. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 11 iulie 2022, acțiunea a fost admisă.

19. S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale Oficiul Teritorial Sîngerei nr.14/2021/41095 din 14.12.2021 și decizia adoptată în procedura prealabilă exprimată prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-85/22 din 27.01.2022.

20. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite o decizie cu privire la stabilirea cuantumului pensiei lui Căpriță Igor, în baza calculului vechimii în muncă confirmat prin certificatul Inspectoratului de Poliție Sîngerei nr. 34/47-12530 din 11.11.2021, și achitarea diferenței de pensiei începând cu 09.04.2010.

21. La 19 iulie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel nemotivat, iar la 30 septembrie 2022, apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 11 iulie 2022, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

22. Prin decizia din 6 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 septembrie 2022.

23. La 8 decembrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat, iar la 21 martie 2024 a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 6 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii.

24. În motivare a susținut că, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și nu a elucidat circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei.

25. În opinia recurentului, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate, ce rezultă din interpretarea în mod eronat a legii materiale aplicabile la caz și anume pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar.

26. Recurentul a susținut că, pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesniri conform pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, este necesar ca persoana să întrunească condiția că instituția în care activează sau a activat să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 lit. d) și asupra căreia se răsfrânge Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare în care sunt expres prevăzute înlesnirile nominalizate.

27. La caz, Căpriță Igor nu întrunește condițiile date, deoarece, a activat în cadrul unei subdiviziuni, Izolator de Detenție Privată, care nu este o instituție penitenciară și nu se regăsește în pct. 8 lit. d) al HG nr. 78/1994.

28. În opinia recurentului, în condițiile cazului, temei de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, nu există.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

29. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

30. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

31. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

”(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit. c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit. d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.”

32. Art. 193 alin. (3) și (3¹) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători. În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.”

33. Art. 247 din Codul administrativ:

”Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 2451 alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

34. Art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ:

„(1) În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: b) admite recursul, casează integral decizia instanței de apel și trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs”.

35. Art. 194 alin. (2) din Codul administrativ:

„(2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.”

36. Art. 143 din Codul administrativ:

„(1)Un act administrativ individual ilegal defavorabil poate fi retras în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut chiar și după ce a devenit incontestabil.

(2) Aprecierea legalității sau ilegalității unui act administrativ individual se face în funcție de situația la momentul emiterii lui, iar în cazul desfășurării unei proceduri prealabile – de situația la momentul adoptării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

(3) Dacă la emiterea unui act administrativ individual de acordare a prestațiilor sociale legislația nu a fost corect aplicată sau s-a pornit de la o stare de fapt care s-a dovedit a fi incorectă și prin aceasta, în mod greșit, nu s-au efectuat prestații sociale corespunzătoare, atunci actul administrativ, chiar și după ce a devenit incontestabil, se anulează în tot sau în parte cu efect pentru trecut sau viitor. Această normă nu se aplică dacă actul administrativ se bazează în esență

pe date eronate sau incomplete, pe care persoana defavorizată le-a prezentat intenționat sau din neglijență gravă.

(4) Dacă un act administrativ individual este retras conform alin.(3) cu efect pentru trecut, prestațiile sociale se efectuează conform prevederilor legale corespunzătoare pentru o perioadă de cel mult 3 ani pînă la retragere. Dacă retragerea se face la cerere, calcularea 7 perioadei pentru care se vor acorda retroactiv prestații sociale se face din momentul depunerii cererii.” „(5) Prevederile alin.(1)–(4) din prezentul articol nu se aplică dacă sunt întrunite condițiile stabilite la art.147 alin.(3).”

37. Art. 54 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993:

„Suma pensiei calculată pentru pensionarii din rândurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp”

38. Art. 61, alin.(1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993:

„Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.”

39. Art. 195 din Codul administrativ:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

Cu referire la termenul recursului:

40. Completul de judecată atestă că decizia contestată a fost notificată recurentului, în mod electronic, la 18 februarie 2024 (f.d.103), iar, recursul a fost depus la 21 martie 2024, deci, cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

41. Materialele cauzei atestă Căpriță Tudor a depus acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea deciziei nr. 14/2021/41095 din 14.12.2021 și nr.C-85/22 din 27.01.2022 cu privire la cererea prealabilă, cu obligarea modificării mărimii pensiei și stabilirea pensiei în cuantum de 71 % din suma soldei, începând cu 09.04.2010, precum și obligarea efectuării achitării

diferenței pensiei modificate în raport cu pensia primită pentru perioada anterioară, începând cu 09.04.2010.

42. Judecând cauza, prima instanță prin hotărârea din 11 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a admisă acțiunea și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, privind recalcularea pensiei lui Căpriță Igor, în baza calculului vechimii în muncă confirmat prin certificatul Inspectoratului de Poliție Sîngerei nr.34/47-12530 din 11.11.2021 și achitarea diferenței de pensiei începând cu 09.04.2010.

43. Instanța de apel, prin decizia din 6 decembrie 2023 a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 11 iulie 2022.

44. În motivarea soluției, instanța de apel a conchis că în cazul de față prin certificatul Inspectoratului de Poliție Sîngerei nr.34/47-12530 din 11.11.2021, se denotă întrunirea condițiilor stipulate la pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție.

45. Astfel, instanța a reținut că, Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat i-a refuzat recalcularea pensiei în baza calculului vechimii în muncă confirmat prin certificatul Inspectoratului de Poliție Sîngerei nr. 34/47-12530 din 11.11.2021, interpretând eronat că perioadele de activitate a reclamantului/intimat în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CPM Bălți, nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

46. A reținut că, colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolator de urmărire penală, în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă, avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

47. Instanța de apel a considerat relevant ordinul nr.96/2018 emis de IGP prin care s-au recunoscut unele înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul MAI, reglementând raporturile de muncă pentru personalul care realizează misiuni de escortă și pază a persoanelor deținute și armonizarea acestora cu reglementările aplicate angajaților altor instituții ce execută atribuții analoge, iar confirmarea certificatului Inspectoratului de Poliție Sîngerei nr.34/47-12530 din 11.11.2021, vine în susținerea aplicabilității ordinului emis în privința lui Căpriță Igor, în raport cu vechimea în muncă deținută de către ultimul, deci la stabilirea quantumului pensiei urma să fie luate în calcul și înlesnirile (avantajele) funcțiilor deținute.

48. Astfel, instanța a reținut că, ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, este un act administrativ valabil, produce efectele juridice de rigoare, care urmează a fi aplicate corespunzător, iar simplul dezacord al apelantului cu ordinul menționat, atâ timp cât acesta nu a fost anulat, nu reprezintă un temei pentru nerecunoașterea efectelor acestuia.

49. În circumstanțele date, Casa Națională de Asigurări Sociale, urma să-i recalculeze lui Igor Căpriță, care a activat în Izolatorul de detenție provizorie al CPM Bălți, pensia pentru vechime în muncă de 27 ani 05 luni și 07 zile, ținând cont de confirmarea nr. 34/47- 12530 din 11 noiembrie 2021 eliberată de Inspectoratului de Poliție Sîngerei (f.d.14).

50. Examinând cauza în raport de motivele de recurs, Completul de judecată ajunge la concluzia că decizia instanței de apel nu poate fi menținută, or aceasta prezintă deficiențe în motivare. Conform prevederilor art. 239 din Codul procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

51. Drept urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în cest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către instanța de fond. Or, în conformitate cu art. 373 alin.(5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

52. Completul de judecată atrage atenția asupra faptului că decizia instanței de apel creează o impresie rezonabilă de superficialitate.

53. Instanța de recurs consideră că instanța de apel nu a furnizat o motivare adecvată și clară în ceea ce vizează obligarea CNAS de a achita lui Căpriță Igor pensia pentru vechime în serviciu, cu recalcularea acesteia începând cu data stabilirii inițiale a pensiei. Instanța de apel s-a abținut de a da un răspuns convingător la expunerile de bază invocate de apelantă.

54. Argumentele formulate în fața sa nu au fost clarificate, deși ultima avea obligația de a se pronunța asupra fiecărui argument, astfel ca acestea să fie răsturnate, pentru a da posibilitate instanței de recurs să exercite controlul judiciar a soluției pronunțate.

55. În context, instanța de recurs menționează că prin decizia din 6 decembrie 2023, instanța de apel a conchis asupra temeiniciei pretenției de achitare lui Căpriță Tudor a pensiei pentru vechime în serviciu, cu recalcularea acesteia, ținând cont de certificatul Inspectoratului de Poliție Sîngerei nr.34/47-12530 din 11.11.2021, cu majorările și indexările ce au avut loc, cu achitarea diferenței pensiei neachitate, începând cu data stabilirii inițiale a pensiei, având în susținere prevederile Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993.

56. În esență, instanța nu a motivat în ce constă vinovăția Casei Naționale de Asigurări Sociale, responsabilă pentru neachitarea pensiei în perioada invocată de reclamant în acțiunea înaintată, și cum a stabilit termenul pentru care urmează a fi recalculată pensia, iar aceasta poate ridica întrebări cu privire la motivele acestei decizii.

57. În lipsa unei motivări clare, există incertitudini în ceea ce privește raționamentul instanței și modul în care a fost aplicată legea în acest caz.

58. Față de considerentele mai sus expuse, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată.

59. Or, motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare. Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

60. Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

61. Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

62. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că efectul art. 6 § 1 din Convenție este, inter alia, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o 12 examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa. Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, instanța de recurs conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al recurenței, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

63. În concluzie, în cazul analizat, Completul de judecată consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

64. La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante și probele administrate și, reexaminând cauza,

să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

65. Conform art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Casează decizia din 6 decembrie 2023, adoptată, în cauza de contencios administrativ depusă de Căpriță Igor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Restituie cauza spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc